

Hogeschoolatelier M4H

Verslag afsluiting februari 2022

Inhoud

Door: Michel Wanner

Inleiding

Aftrap

Geloven in multidisciplinaire samenwerking

Reststromen en littekens als sociale collage

Communitybuilding in M4H

Fietsroute door M4H

Harde kant versus zachte kant

Creativiteit voor grote opgaven

Inleiding

Dinsdag 1 februari presenteerden de M4H-minoren hun opbrengsten van het eerste half jaar op de satellietlocatie van Hogeschool Rotterdam aan de Marconistraat. Voor wie nog niet thuis is in M4H: Merwe-Vierhavens (M4H) transformeert van een oud havengebied naar een levendige stadswijk. Al sinds 2015 is zowel onderwijs als onderzoek betrokken bij de ontwikkeling van dit gebied, sinds september vanuit een eigen pand in het gebied. Prettig was dat de bijeenkomst fysiek was. Docenten, onderzoekers, ondernemers uit het gebied en ambtenaren van gemeente en havenbedrijf kwamen bijeen om naar pitches van studenten te luisteren. Hierna gingen zij tijdens tafelgesprekken met elkaar dieper in op de thema's uit deze pitches en om de toekomstige opgaven te verkennen.

Aftrap

Projectcoördinator Karel Groenendijk trapt de middag af: “In september zijn we begonnen met de kick-off, de M4daagse. We hebben toen studenten ondergedompeld in dit gebied om ze te laten kennismaken en ervaren hoe het er nu uit ziet. Zien en voelen, wat een heel andere beleving geeft. Samen met de docenten hebben we gekeken hoe we dit gebied veerkrachtiger kunnen maken. Met de minors Infrastructuur en Mobiliteit en Distributie hebben we gekeken naar het spanningsveld tussen mobiliteit en logistiek en autoluwheid in M4H. De minor Ontwerpen Stedenbouw heeft zich gericht op regionale fietsroutes en de minoren Renovatie & Transformatie en Constructief Ontwerpen onderzochten Kunst & Complex, een karakteristiek pand in het gebied.”

Geloven in multidisciplinaire samenwerking

IGO-directeur Robert van Ingen sprak vervolgens de deelnemers online toe. “Wij hebben als hogeschool de verantwoording om onze vijf duizend studenten op een toekomstgerichte manier op te leiden. De grote maatschappelijke opgaven zetten we daarom ook steeds vaker centraal in ons onderwijs. Denk aan de energietransitie, klimaatadaptatie, overgang naar circulaire economie, maar ook vraagstukken als woningschaarste en leefbaarheid. Opgaven die vragen om innovatieve en integrale oplossingen. Wij geloven in een multidisciplinaire samenwerking van onze studenten om tot betere en innovatievere oplossingen te komen. M4H is bij uitstek het gebied hiervoor en vormt een mooie experimenteerplaats. Als hogeschool hopen we ook echt een bijdrage te kunnen leveren aan de ontwikkeling van dit gebied en kijken we ernaar uit om dit de komende jaren verder vorm te geven.”

Reststromen en littekens als sociale collage

Na de welkomstwoorden van Groendijk en Van Ingen volgende twee tafelgesprekken. Iedere gespreksronde wordt afgetrapt door pitches van studenten, waarna zijzelf samen met professionals van gemeente, havenbedrijf en ondernemers en onderzoekers uit het gebied aan tafel plaatst nemen.

Studenten Nadine Lindhou, Alisha Chourti en Jurgen Dalhuisen van de minor Ontwerpen Stedenbouw belichten in hun pitch de communities binnen het M4H-gebied. Alisha: "Een van de dingen die ons opviel is de samenwerking van de Stadshaven Brouwerij met de Floating Farm. Zij gebruiken namelijk elkaars reststromen. In het kort: het restafval van de brouwerij, bostel, leek aanvankelijk nutteloos. Leek, totdat ze op het idee kwamen dit aan de Floating Farm te schenken die dit nu als veevoer gebruiken. De brouwerij koopt vervolgens de geproduceerde melk en kaas en heeft deze op haar menukaart staan." Dit heeft geleid tot enthousiasme bij andere bedrijven in het gebied. De studenten adviseren om nog meer samen te werken en gebruik te maken van elkaars bedrijfsprocessen en reststromen.

Studenten Chaz Sweers en Rick Smit hebben zich binnen de minor Renovatie & Transformatie gefocust op het Kunst & Complex-gebouwaan de Keileweg. "Onze visie is inclusiviteitsvergroting. Dit willen we bereiken met vergroting van de toegankelijkheid voor iedereen. Het moet een makkelijk bereikbaar pand worden waarin iedereen zich kan vinden, een soort sociale collage. Daarnaast hebben we het concept Littekens doorgevoerd. In het pand zijn wat aanpassingen (bakstenen bijvoorbeeld) te vinden, maar die willen we juist vergroten en omarmen. Je moet in een renovatieproject nu eenmaal dingen veranderen om ze bruikbaar te maken. Maakt niet uit welke littekens je hebt, je bent welkom. Dit was onze grootste focus in het project."

Communitybuilding in M4H

Hogeschool Rotterdam is al een flink een aantal jaren actief in het gebied, maar nog steeds op zoek naar nieuwe thema's en plekken om studenten aan de slag te laten gaan. Het liefst in samenwerking met de praktijk. Reflectie op de pitches en een doorkijk naar de toekomst is dan ook insteek van de tafelgesprekken van deze middag. Onder leiding van proeftuinregisseur David ter Avest schuiven onder andere de ontwerpers van De Mannen Van Schuim aan en Isabelle Vries vanuit het Havenbedrijf Rotterdam. Zo zou Joris van Nistelrooij (van De Mannen Van Schuim) graag meer willen weten over de programmatische en commerciële invulling van Kunst & Complex. Een van de invullingen is het inrichten met drie horecagelegenheden. Ook invulling geven aan een centraal plein en andere pleintjes staat op de ideeënagenda van de studenten.

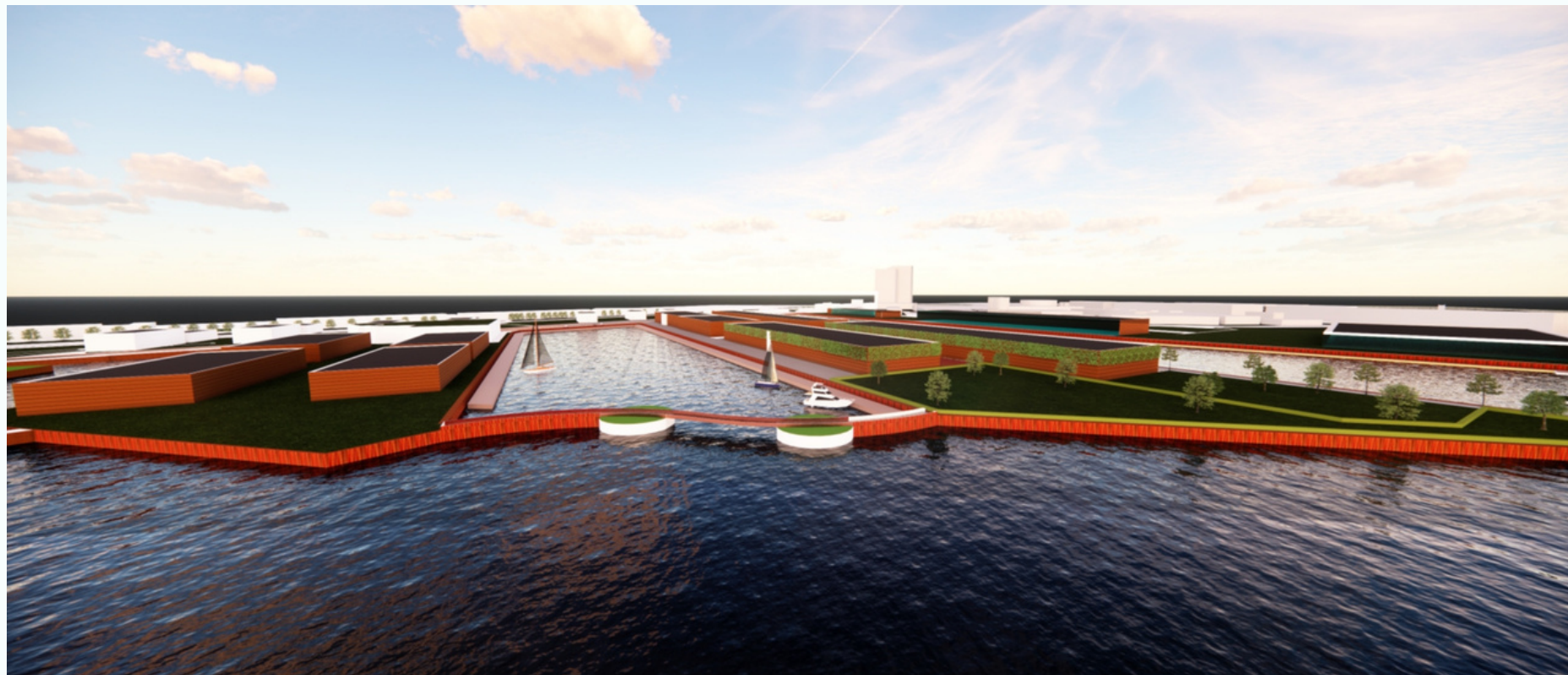
Zowel Isabelle Vries van het havenbedrijf als Anne Koetsenruijter van de gemeente merken op dat veel pitches gaan over sociale aspecten zoals verbindingen. Belangrijke vraag is hoe je in het kader van communitybuilding de partijen bij elkaar brengt. En wie gaat dat doen? Voordat ondernemers zich vestigen is het goed om te kijken in welke community ze het beste passen. Ondernemers moeten de urgentie voelen om erbij te willen zijn. De gemeente en het havenbedrijf geven in het gesprek aan zich niet de aangewezen partijen om de bedrijven te trekken, maar kunnen wel ondersteunen met het aanbieden van hun netwerk. Vooral duurzame bedrijven zouden zich aangetrokken moeten voelen. Daarbij kun je de voordelen (locatie, partners, leren van elkaar) van een community benoemen. Niet té veel voorwaarden stellen aan geïnteresseerde ondernemers, ondernemers willen gewoon aan de slag, benadrukt Folkert van Hagen van architectenbureau Group A. Het risico van een gebied als M4H is om alles tegelijk te willen. Hoe breng je focus aan?

Daarnaast is het de vraag voor welke generatie je het gebied gaat inrichten. Voor de huidige? Of de volgende generatie? Beide hebben andere behoeften. Rendement op de langere termijn is daarbij een belangrijk punt. Een overkoepelende community zou kunnen bijdragen aan het groter geheel. De gemeente ziet graag dat de hogeschool kennis levend houdt en doorontwikkelt. Geconcludeerd wordt dat we met elkaar vragen en onderzoeksthema's moeten blijven formuleren, om steeds een stapje verder te komen is het belangrijkste.

Fietsroute door M4H

Na dit tafelgesprek pitchten studenten Fleur Rondeel, Ruben Klijn en Derk Berman van de minor Ontwerpen Stedenbouw via een filmpje hun idee voor een fietspad door M4H. Insteek was om vanuit diverse disciplines te werken aan deze stedenbouwkundige opgave. Helaas kwam dit in de praktijk onvoldoende van de grond. Samenwerken vinden zij echter wel een voorwaarde om een dergelijk project te laten slagen. Het fietspad raakte ondergeschikt aan de rest van het gebied. Sturen en prioriteiten stellen is noodzaak. De studenten stelden zichzelf daarom eerst de vraag wat de betekenis zou kunnen zijn van dit fietspad en waarom is een fietsroute belangrijk voor het gebied? Het blijkt de eerste keer te zijn dat een fietspad door een havengebied loopt. Het is een entree tot Rotterdam, waar de haven nog zichtbaar is en heeft daarmee een symbolische betekenis.

Harde kant versus zachte kant

Interessant is om de vraag te stellen of het fietspad een interessante route is om van M4H naar B te komen of juist om in M4H te blijven en bewegen. Klassiek voorbeeld van 'samen kom je verder, alleen ga je sneller'. Wie gebruikt het fietspad? Met een stedenbouwkundige bril kun je het gebied juist meer smoel geven. Belangrijk is om binnen het gebied een krachtenveldanalyse te maken, zodat je een bepaalde partij inschakelt om afspraken te maken hoe je vervolgens verder kunt. De 'harde kant' ligt redelijk vast, de 'zachte kant' staat nog open, terwijl deze juist zo belangrijk is, stelt Jouke Goslinga van het havenbedrijf. Ook Monica Adams van het Keilecollectief benadrukt het belang van oog hebben voor bestaande en nieuwe connecties in het hele M4H-gebied. Het zou daarom waardevol kunnen zijn als de hogeschool meer op de 'zachte kant' in te gaan zetten.

Creativiteit voor grote opgaven

De minorafsluiting wordt afgesloten met een doorkijk naar de toekomst. Wensen voor de hogeschool vanuit gemeente, havenbedrijf en ondernemers uit het gebied? Er zijn al veel studies gedaan in het gebied. Die kennis zou meer verspreid moeten worden en sommige dingen liggen ook gewoon al vast. Zodra de bestaande kennis bekender is bij studenten kunnen zij zich meer richten op creativiteit, originaliteit en ontwerp om zodoende te werken aan oplossingsrichtingen voor toekomstige opgaven.

